

Les notificacions en el procediment sancionador de trànsit

La gran majoria de les queixes rebudes pel Síndic en matèria de notificacions en procediment sancionador de trànsit tenen relació amb defectes a l'hora de practicar-les i la indefensió que aquesta actuació irregular pot causar en les persones administrades.

Any rere any es plantegen les mateixes problemàtiques amb relació a les notificacions administratives: intents de notificació a adreces incorrectes, intents de notificació amb resultat de desconegut o d'absent o casos en què les persones interessades neguen que se'ls hagi deixat avís a la bústia dels intents de notificació. També continuen essent habituals les queixes de les persones que manifesten que el primer coneixement que tenen d'una determinada sanció és quan reben la provisió de constrenyiment, és a dir, un cop iniciada la via executiva.

Les diverses casuístiques entorn de la pràctica de les notificacions van ser tractades a bastament en els informes anuals dels anys 2005, 2006 i 2008.

Atesa la reincidència de les queixes, el Síndic ha obert una actuació d'ofici per estudiar com una mala praxi en la pràctica de les notificacions pot comportar la vulneració del dret de defensa de les persones afectades.

Les irregularitats en la pràctica de les notificacions provoquen indefensió als ciutadans

L'estudi ha tingut com a punt de partida, a banda de les queixes que es reben i es tramiten en aquesta institució, l'anàlisi del que ja s'ha posat de manifest en aquesta matèria en els informes anuals que el Síndic presenta al Parlament i l'estudi de la normativa i la jurisprudència existent sobre notificacions de trànsit.

Si la notificació és un tràmit essencial en la gestió administrativa –ja que, de la pràctica d'aquest tràmit, en depèn l'eficàcia dels actes que afecten drets i interessos legítims dels ciutadans–, en matèria sancionadora, el rigor formal de les notificacions ha de ser encara més acurat. Amb l'objectiu de contribuir a aquest objectiu, el Síndic ha traslladat una sèrie de consideracions i recomanacions a les administracions susceptibles de notificar actes administratius en matèria de

trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, sigui en via administrativa o en via executiva.

En primer lloc, el Síndic entén que cal notificar personalment l'acte o la resolució al domicili real de la persona interessada quan l'Administració té possibilitats efectives de conèixer-lo. En qualsevol cas, abans de recórrer a la notificació edictal, s'han d'haver esgotat totes les possibilitats de notificar personalment i l'Administració ha d'haver dut a terme les actuacions d'investigació necessàries per intentar trobar una adreça on practicar amb èxit les notificacions.

D'altra banda, cal tenir present que les irregularitats que les queixes reflecteixen de vegades també remetent a la prova de la pràctica de l'intent de notificació personal d'acord amb els requisits establerts. Amb relació a la notificació, la llei no atorga una presumpció de certesa a les manifestacions de l'agent notificador, però tampoc no imposa a l'Administració una càrrega probatòria específica amb relació a les circumstàncies d'aquesta notificació.

Per aquest motiu, s'ha d'exigir a Correus o a l'entitat que practica les notificacions responsabilitats per la notificació postal defectuosa. I, en el cas d'empreses privades, cal establir protocols i instruments de control sobre la pràctica de les notificacions.

En qualsevol cas, es pot sol·licitar a l'operador del servei postal universal que, a instància de l'administració corresponent, incorpori a l'expedient un certificat acreditatiu de les circumstàncies de la pràctica de la notificació en els supòsits en què la persona interessada denunciï irregularitats en la notificació.

Una altra manera de millorar l'eficàcia del procediment de trànsit és mitjançant la implantació de l'Administració electrònica en l'àmbit de les notificacions. En aquest sentit, la nova Llei de trànsit ha creat la Direcció Electrònica Viària (DEV), que és un sistema de notificació electrònica específic en matèria de trànsit. Tanmateix, a la pràctica, aquesta possibilitat no s'ha traduït en una eina de la qual les persones físiques facin ús i que serveixi per millorar la manera de relacionar-se amb l'Administració. En tot cas, aquesta situació pot ser fruit del desconeixement de l'existència de la DEV.

També és cert que els costos d'implementació de la DEV fa que molts ajuntaments encara no practiquin les notificacions per aquest sistema electrònic, tot i que la notificació telemàtica pot

comportar un estalvi de costos si se'n fa un ús generalitzat i, amb caràcter general, la incorporació de les noves tecnologies pot facilitar la relació entre els ciutadans i l'Administració.

Cal promoure la notificació electrònica com a mecanisme de millora de l'eficàcia del procediment de trànsit

Per això, el Síndic ha recomanat que es promogui l'ús de la notificació electrònica, amb fórmules de cooperació, si escau, a totes les administracions catalanes amb competències en matèria de trànsit.

D'altra banda, també s'hauria de promoure l'adhesió voluntària a la DEV de les persones físiques, com a mitjà per afavorir l'eficàcia de l'acció notificadora i la reducció dels costos associats a la notificació postal. Per contra, s'hauria de restringir l'obligació legal de rebre les notificacions a l'adreça electrònica de vehicles als sectors d'activitat dels quals es pugui presumir l'ús habitual de mitjans de comunicació electrònica.

Finalment, el Síndic considera que una bona opció per evitar practicar notificacions telemàtiques que no arribin materialment a les persones jurídiques, i en termes similars al que s'estableix en l'àmbit tributari, seria regular l'exclusió de trenta dies l'any de les dates en què es pot practicar la notificació electrònica en matèria de trànsit.

Queixa 00371/2012

La promotora de la queixa manifesta que ha tingut coneixement d'una sanció de trànsit, en via executiva, quan ha rebut la provisió de constrenyiment de l'Ajuntament de Barcelona. El Síndic va constatar que els intents de notificació de la denúncia es van efectuar al domicili correcte, si bé van ser infructuosos, i l'agent notificador va fer constar que els veïns no coneixien la persona interessada i que no constava el seu nom a la bústia. D'acord amb el Reglament que regula la prestació dels serveis postals, per lliurar una notificació en bústia no és obligatori que hi figuri el nom i els cognoms de la persona resident a l'habitatge.

D'acord amb el Dictamen núm. 16/2011, emès per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, si des del vessant de protecció de dades de caràcter personal es permet l'ús de bústies comunitàries, amb més motiu s'ha d'acceptar que la notificació d'un acte administratiu es pugui deixar a la bústia domiciliària del particular, tot i que no hi constin el seu nom i cognoms.

El Síndic va suggerir a l'Institut Municipal d'Hisenda que retrotragués les actuacions dutes a terme en l'expedient sancionador al moment de la notificació de la denúncia, per tal que la persona interessada pogués optar per efectuar el pagament amb reducció de la multa o presentar les alegacions que considerés convenient. Aquest suggeriment està pendent de resposta per part de l'Administració.

Queixa 03853/2012

L'Organisme de Gestió Tributària de la Diputació de Barcelona va intentar notificar la denúncia i la resolució sancionadora a l'adreça que constava en el registre de conductors de la Direcció General de Trànsit, amb resultat d'adreça inexistent.

Davant d'aquest resultat, l'Administració va dur a terme la notificació edictal, sense fer cap actuació d'investigació per trobar una altra adreça de la persona denunciada. Aquesta situació va generar indefensió a la persona interessada, la qual va conèixer la sanció quan va rebre la notificació d'embargament.

El Síndic va suggerir que es retrotraguessin les actuacions al moment de la notificació de la denúncia de trànsit a alguna altra adreça de la persona interessada de la qual tingués coneixement l'Administració. Aquest suggeriment està pendent de resposta per part de l'Administració.